

POKROK ZÁPADA

ZALOŽEN ROKU 1871.—ROČNÍK XXVII.

OMAHA, NEB., V ÚTERÝ 26. ČERVENCE 1898.

Dvojtýdenníku: ROČNÍK VI. číslo 90.

Gen. Miles na Porto Rico

28.000 mužstva se v úterý vypravuje

Záliv Nipe na Kubě dobyt

Mnoho nemocných mezi našimi před Santiagem

Povstalci kubští domáhají se vlády nad dobytým územím.

Tuhý boj v zálivu Nipe.

Ve čtvrtek odpoledne sveden byl tuhý boj v kubském zálivu Nipe s obyčejným výsledkem, totiž vítězstvím zbraní amerických. Admirál Sampson vyslal čtyři americké lodě a sice výpomocné křižáky Topeka, Annapolis, Wasp a Leyden, aby se zmocnily zálivu toho, ležícího na severním pobřeží Kubu, přímo severně od Santiaga. Bylo totiž v úmyslu používat zálivu toho, kterýž jest velmi prostorným a výhodným, co bodu operačního pro kampaň v Porto Ricu, vyznívá se však, že od té doby plány byly změněny a záliv onen k účelům těm se nepoužije. Křižák Topeka křižoval po kolik dnů před tím podél severního pobřeží kubského, měl však nařizeno, aby se neodvažoval do žádného z přístavů. Počátkem minulého týdne, když plul kol zálivu onoho, vyslal proti němu obtažený člun a vyslal proti němu dvě střely. Topeka ovšem nezůstal odpověď dlužen a stihal člun, až tento ukryl se v zálivu, kam jej Topeka nepronásledoval, následkem rozkazů, jež měl. Ve čtvrtek přijely ostatní tři svrchu zmíněné lodě, aby spolu s Topeka zmocnily se přístavu. Wasp a Leyden, jsouce nejmenší, vyslány byly napřed, Topeka pak, majíc nejsilnější baterii, byla poslední. Když americké lodě vjížděly do zálivu, zahájena byla střelba proti nim, nejen z baterií při ústí, nýbrž také ze španělských lodí v zálivu a sice dělové lodice George Juan, dvou menších lodic dělových a zminěného již obrněného člunu. Přední naše lodě projely, aniž by je byla která ze střel nepřátelských zasáhla a když Topeka počala bateriím odpovídati, umlčela tyto brzy a bylo viděti prchati z pevnosti španělské dělostřelce. Španělské lodě byly shromážděny před městem Mayari, asi jednu a čtvrt míle od břehu a za nimi na břehu nalézala se pevnost španělská. Z této zahájena byla střelba na Wasp a Leyden, jakmile tyto přiblížily se na dostřed a pak ovšem proti ostatním, když blíž přijely. Topeka zakotvila uprostřed zálivu, asi 4000 yardů od George Juan a ostatní tři lodě postavily se jí po bocích, tvoříce s ní polokruh, načež nastala tuhá bitka. Topeka vysílala čtyřpalcové granáty proti lodím španělským i proti pevnosti a největší z lodí, George Juan, potopena byla po dvacetiminutové střelbě. Když dvě střely též padly do pevnosti, vzdala se tato a tím skončena sice krátká, avšak-tuhá bitka. George Juan byl trojstěžňový parník o 960 tun nosnosti a 1100 koňských sil. Byl 320 stop dlouhý, 36 široký a 12 stop vnoru. Měl 146 námořníků a 130 tun uhlí. Výzbroj jeho byl těžším nežli Topeky, neboť

měl tři 4.7 Hontoriusova a dvě 1.8 Kruppova děla, jakož i dvě rychlopalná. Záliv Nipe jest 20 mil dlouhý a 10 mil široký, obklopený horami a hodí se výborně za operační bod.

Situace v Santiagu.

Koncem minulého týdne došli pověsti ze Santiaga o velké nespokojenosti povstalců kubských a uveřejněn byl též list, kterýž psal generál Garcia veliteli Shafterovi, v němž protestuje proti tomu, že dobyté území nebylo odevzdáno do rukou povstalců a označuje, že s celou mocí povstalců odtáhne k západu. Celý tento list byl smyšlenkou vynalézavého amerického zpravodaje v táboře povstaleckém, kterýž prý též sestavil bez vědomí Garcia a uveřejnění jej nechal. Ve Washingtonu očekávali po kolik dnů, zda li dojde potvrzení zprávy té od velitele Shaftera, však na místě toho došlo sdělení, kdo jest původcem listu toho a že Garcia nemá s ním co dělati.

Pravdou je ovšem, že povstalci jsou nespokojeni a zklamáni ve svém očekávání. To jim ale nevadí, aby hlásili se každodenně o zásoby potravin, jež se jim ochotně poskytují. Rolníci kubští z krajiny, kteráž se Shafterovi vzdala, hledají ochrany v Santiagu proti povstalcům, jimiž prý se venkov hemží a kteří prý ukládají válečnou daň, co výkupné od plenu. V neděli přišlo do Santiaga 50 venkovanů ze Sevilly, prosících o ochranu proti povstaleckým lupičům.

Povstalci chystají prý se vyslati do Washingtonu zvláštní posly, kteříž požadovati budou od americké vlády, aby odevzdala dobyté území do jejich správy. Američtí důstojníci ovšem krok podobný neschvalují a budou od něho zrazovati. Všichni povstalci ovšem takto nesmyslí a jest dosti takových Kubánců, kteří domáhají se samosprávy, jenž úplně schvalují jednání Spojených států a před sebou zříditi na Kubě vládu spofádanou, s ústavou podobné oné, jakouž řídí se Spojené Státy.

Generál McKibbin, jemuž světe na byla správa Santiaga velitelem Shafterem po zmocnění se města, onemocněl a na místo něho ustanoven byl velitelem gen. Wood. Vojsko naše, ačkoliv nenalezá se v městě, neboť leží v táboře po zdravějších výšinách, trpí nesmírně nemocmi. Tak ku příkladu v neděli obnášel oznamovaný počet onemocnělých 398 případů. Všechny tyto případy nebyly ovšem žlutou zimnicí, nýbrž jsou to většinou jiné horečnaté nemoci, jako malarická, dengue fever, tyfus a jiné, jímž vojsko naše, nezvyklé tropickému podnebí, podléhá. Čím dále v smrtícím tomto podnebí prodlévají, tím více nemocím pod-

léhají a propadávají a splňují se nejhorší obavy těch, kteří zrazovali od válečných operací na Kubě, aspoň během doby letní. Asi 10 procent našeho vojska jest nemocno. Dle zprávy podané v sobotu, bylo onemocnělých již přes 1500, z nichž prý 10 proc., tedy 150, žlutým morem, však skoro 400 přibývá každým dnem, a tedy je situace dojísta povážlivou.

Generál Shafter podal v neděli zprávu, že poručík Miley vrátil se z Las Vegas a Las Palmas, kdež byl po čtyři dny, aby přijal vzdání se tamnějších posádek. Počet vzdalých byl větším než se očekávalo a sice 3000 pravidelného vojska a 330 dobrovolnických guerrillů složili tu zbraně. Učinili tak s ochotou, neboť byli blízkými smrti hladu a musily jim ihned býti poslány zásoby potravin. V Santiagu odvedli Španělové pouze 143 vojenských koní, — ostatní všechny pobili během obležení a ztrávil. Na zprávu, že velitel v Guantanamo nechtěl se vzdáti, bylo přece něco pravdivého. Velitel Shafter totiž oznamuje, že když obdržel velitel posádky v Guantanamo zprávu od konsula francouzského, že se Santiago vzdalo a že v tom Guantanamo a celá východní část provincie zahrnuta jest, nechtěl tomu věřiti a vyslal jednoho ze svých plukovníků do Santiaga, aby se o tom přesvědčil. Týž shledal, že jest pravda co sdělil konsul francouzský a vyjádřil se, že posádka bude dojísta pohotově se vzdáti, jelikož trpí též již hladem.

Jak jsme minule sdělili, měla býti zadána smlouva na dopravu španělských zajatců ze Santiaga do Španělska společností španělské. New Yorkský časopis World přinesl koncem týdne zprávu, že ostatní přeplavní společnosti zadaly proti tomu protest a snaží se docílití zrušení smlouvy a sice na tom základě, že společnost španělská jest korporací oprávněnou národem, s nímž válku vedeme a že dle zákona přijatého kortézy, polovice příjmů její plynula by do pokladny vládní ku krytí výloh válečných, tak že by vlastně těmito penězi Spojených států, jež zaplacený budou za dovoz, přispívalo by se do vládní pokladny španělské. Mimo to, prý by se poskytnula španělským lodím, nalezajícím se ve vodách amerických aneb ve vodách ostrovů západoindických příležitost, aby mohly s úplnou bezpečností vrátiti se ku břehům vlasti své a ujíti nebezpečí možného zabavení, aneb zmaření válečným loďstvem americkým.

Naši u Porto Rico.

Podrobnosti o přistání výpravy americké pod gen. Miles proti Porto Ricu se posud neuveřejňují, pouze se sděluje, že výprava vystupovala na pevninu v pondělí blíž Conce, na jižním pobřeží ostrova.

Naše stráty před Santiagem.

V bojích a pútkách před Santiagem odbyvaných, od času vystoupení na břehy v Baiquiri až do vzdání se Santiagu, obnášely ztráty americké, dle nejnovějších zpráv, celkem 1,593 a sice bylo důstojníků zabito 22 a vojnů 208; důstojníků bylo raněno 81 a vojnů 1,203. Mimo to 79 vojnů se pohřešuje.

Střelili na rakouskou loď.

Na rakouskou válečnou loď Maria Teresia střeleno bylo před Santiagem z naší válečné lodi

Iowa. Tato rakouská loď nalézala se dříve v přístavu havanském. Minulý týden vyjela z téhož a když blížila se k Santiagu bylo na ní několikrát vystřeleno z lodě naší a sice prý proto, že rakouská vlajka podobná jest velice španělské a naši, přehlédnouce se, považovali jí skutečně za španělskou. Ovšem když byl omyl spozorován, přestala střelba ihned. Kapitán lodě rakouské běže tento omyl na lehkou váhu. Praví, že za to nemůže, že se vlajka rakouská podobá španělské, že on jí nenavrhoval a postačuje mu úplně omluva, jakéž se mu v zápětí dostalo.

Lezou ke křídli?

Houževnatě udržují se zprávy o vyjednávání v zájmu míru. Poslední zprávy sdělují, že vláda španělská připravuje notu k vládě americké, kterouž navrhuje přiměřit a započítí vyjednávání o mír. Za tím účelem prý se sestoupí nové ministerstvo, s Gen. Gomezem v čele a po skončeném vyjednávání prý toto opět odstoupí a učiní místo ministerstvu gen. Polavieja.

Kteří střelili nejlépe?

Jest zcela přirozeno, že každá z lodí, jež zúčastnily se bitvy námořské dne 3. července, jež skončila zničením loďstva Cerverova, osobují si, že hlavně jejím přičiněním docílil by tento výsledek. Vyšetřováním, kteréž předsevzato bylo na potopených španělských lodích v těch částech, kteréž vyčnívají nyní nad vodu, zjištěno bylo, že v oněch částech trefeny byly jak následuje:

Čtyřpalcovými střelami, jimiž střelila pouze Iowa: Infanta Maria Tereza 1, Almirante Oquendo, 5, Vizcaya 2.

Pětipalcovými střelami, jimiž střelila pouze Brooklyn: Infanta Marie Teresa 5, Vizcaya 6, Almirante Oquendo 5, z nichž jednou způsoben výbuch torpéda a Cristobal Colon 5.

Osmipalcovými střelami, jimiž střelily Brooklyn, Iowa, Oregon a Indiana: Teresa 3, Oquendo 3, Vizcaya 4.

Dvanáct a třináctpalcové střely vysílaly Oregon, Indiana, Texas a Iowa a z těch pouze dvě zasáhly Teresu.

Z toho vysvítá, že z velitelské lodě Brooklyn trefilo nejvíce střel větších a sice dvacet. Také z toho jde na jevo, že Brooklyn byla utkána v boj se všemi lodmi španělskými a skoro jednou tolik jejich střel pětipalcových trefilo, co osmipalcových z všech pěti ostatních lodí dohromady. Po ní nejvíce tref měla Iowa. Na třech lodích španělských vybuchly sklady střeliva, však na žádné z nich nejví se takový výsledek, jako na potopené lodi Maine, z čehož se zdá býti nad veškeru pochybnost jisto, že tato nebyla potopena výbuchem zásobárny střeliva, nýbrž podkopem pod lodí umístěným.

Stahují se kol Manily.

Dle soukromných zpráv došlých z Hong Kongu dne 22. t. m. započalo svírání Manily vojskem naším. V ten den bylo přes 1500 vojska našeho mezi Manilou a Cavite. První pluk z Kalifornie postoupil až na dvě míle od předvoje armády obležené.

Vůdce povstalecký Aguinaldo prohlásil diktatorství a stanné právo nad Filipíny, což může vésti k nějakým nesnázím a zápletkám.

Střelili na německý parník.

Německý parník Croatia, kterýž přišel v neděli do St. Thomas přinesl zprávu, že na něj bylo střeleno třikrát když asi osm mil od

Porto Rico a když zastavil, dostavil se na palubu důstojník, o němž vyzníval, že jest z amerického křižáku New York. Když zjištěno, že nejede do Porto Rico, nýbrž do St. Thomas, bylo mu dovoleno dále plouti.

Do Manily.

Dopravní parník Rio Janeiro, na němž se nalezají dva prapory dobrovolníků south-dakotských, a nováčkové pro lehké dělostřelstvo, počtem dohromady asi 1000 mužů, vyjel ze San Francisca v sobotu, jsa na cestě do Manily. Obyvatelstvo připravilo mu ovace, tak jako jiným lodím, kteréž dříve vyjeli.

Dnes neb zítra vyjede parník St. Paul s dalším tisícem mužstva a velké parníky Arizona a Scandia, kteréž chystají se k výjezdu později, pojmu každých 1500. Až tyto všechny lodě odplují, budou obnášeti posily, kteréž do Manily odeslány byly, celkem 19,000. Jak dalece je znám, má se za to, že nebude dalších posil tam potřeba odesílati.

Od Chicamaugy.

Seďm brigád vojska, ležícího u Chicamaugy, připraveno jest, aneb se připravuje k cestě na Porto Rico. Každá brigáda čítá kol 4000 mužů a jest tedy počet veškerého mužstva kol 28,000. Každým dnem odjíždí pluky do přístaviště, kdež na lodě vstoupí. Každým dnem vypravuje se asi jedna brigáda. Dnes vyjede z Newport News gen. Brooke, velitel prvního armádního sboru. Většina vojska od Chicamaugy dopravena bude do Hampton Roads a vypluje z toho přístavu.

TRŽNÍ ZPRÁVY.

Chicago, 25. července. Následkem bojného přívozu nové pšenice je cena za zboží hotové nižší a klesající. Červená č. 2. zboží hotové prodává se nyní za 75c., pro červenou 74, za bílou 67½ a pro bílou 67½. Jarka č. 2. je za 73. Kukuřice poutá v trhu spekulativní nyní hlavní pozornost. Nadřadující sucho ohrožuje sklizeň a působí stoupání. Č. 2. prodává se za 3¼. Oves je v souhlasu s kukuřicí též ceny vyšší, č. 2. za 2¼, pro září za 20½; bílý 26 a 28c. Žito je nyní ceny ochablější, za 47. Ječmen je ceny nezměněné, za 31 a 35c. Lněné semeno kleslo na 98c. Dobytek hovězí je ceny pevné, značně vyšší. Jateční volí nejlepší vybrané k vývozu prodávají se po 85.25 až 5.75, pěkné 84.80 až 5.25, prostřední 84.30 až 4.75, volí k žíru 83.40 až 4.80, krávy a jalovice 83.10 až 4.60. Vepřový dobytek je též ceny vyšší, pěkný až nejlepší 84.00 až 4.15, prostřední 83.80 až 4.00. Omaha, 25. července.

V minulém týdni byl trh pro dobytka uspokojivý. Přívoz byl pouze prostředním, jak následuje:

	Hovězí.	Vepř.	Skop.
Celkem t. týdne.....	12,018	49,109	8,833
Týden konč. 16. čer. ce.....	11,190	43,092	8,069
Týden konč. 9. čer. ce.....	10,607	27,975	7,302
Týden konč. 2. čer. ce.....	13,473	51,229	14,772
Týden konč. 25. června.....	15,412	58,803	9,555
Týden konč. 18. června.....	14,555	31,801	5,964

Ceny se držely obstojně a lze za týden zaznamenati stoupání ceny všeho tušného dobytka, necht' z pastvy, aneb krmného dobytka. Dřoběž je levnější; slepice 6½c., staří koňatí 4c., kuřata 10c.

Brambory klesly na 45 a 50c. Kůže jsou ceny nezměněné, syrové 6¼@7¼, solené 80c., telecí 70c.

St. Louis, 25. července.

Pšenice je ceny ochablější a nižší, prodává se č. 2. červená za 72 a 75, pro září 66½. Tvrdá č. 2. za 70 a 71c. Kukuřice je ceny pevné a vyšší, za 3¼, pro září 33½.

New Orleans, 25. července.

Bavlna je ceny ochablí, ač ne změněné, prostřední 5¼.

Čechové a jejich zápas o samosprávu.

Nákladem Pok. Záp. vydána byla v brožůrce přednáška pod výše uvedeným názvem, kterou připravil p. L. J. Páda pro literární klub Astorovy knihovny v New Yorku a upravil pak pro měsíčník Midland Monthly. Tento český překlad přednášky tvoří brožůrku 40 stránek, obsahující vyobrazení Jana Husa, Jana Žižky, Jana Amose Komenského a Josefa Jungmanna. Cena pouze 10c., třeba v kolkách. Dva sešity měsíčníku Midland Monthly, obsahující taktéž přednášku v angličtině, za 25c.

Pokrok Západa, Omaha, Neb.